

Valvontasuunnitelman toteutuminen 2025 Genomförande av tillsynsplanen 2025

Ympäristöterveyslautakunta 18.02.2026
1126/00.01.02.00/2024

Valmistelija

Terveysvalvonnan johtaja Andréas Smeds

Ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköiden tulee arvioida valvontasuunnitelmansa toteutumista vuosittain. Lautakunnassa käsitelty valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi toimitetaan VYHA:n (Ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmä) kautta Lupa- ja valvontavirastolle (LVV) ja Ruokavirastolle.

Valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnissa on huomioitava suunnitellun toiminnan ja tarkastusten kattavuus, tarkastusten ja näytteiden määrä, valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentaminen, voimavarat ja yhteistoiminta-alueen toimivuus, toiminnan kehittämistarpeet, sekä mahdolliset toiminnan tarkastamiset.

Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointia hyödynnetään ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämisessä, valvonnan toimivuuden varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa.

Valvontasuunnitelma sisältää elintarvikelain (297/2021), terveydensuojelulain (763/1994), tupakkalain (549/2016) ja eläinlääkintähuoltolain (765/2009, nykyinen laki 285/2023) mukaiset suunnitelmat.

Ympäristöterveyslautakunta on 11.12.2024 § 51 hyväksynyt Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman vuosille 2025-2028.

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista 88 % on toteutunut. Suunnitellut näyteenotot on toteutettu valvontasuunnitelman mukaisesti. Valvontasuunnitelma noudattaa keskusviranomaisien (Ruokavirasto ja Valvira) suosittelimia valvontakohteiden tarkastustiheystavoitteita. Poikkeamia on tehty ainoastaan kohdekohtaisen riskiarvioinnin perusteella.

Terveysvalvonta

Terveysvalvonnassa valvontasuunnitelman toteutumisaste on 90 %. Elintarvikevalvonnan painopistealueet toteutuivat valvontasuunnitelman mukaisesti. Kaksi elintarvikevalvonnan projektia toteutettiin vuoden aikana: kylmälaitteiden lämpötilaseuranta sekä gluteenittomiksi markkinoitujen pizzatuotteiden gluteenipitoisuuden tarkastaminen.

Terveysensuojelu- ja tupakkavalvonnassa painopisteiden toteutuma on osittain suoritettu ja niiden toteutuma jatkuu koko ohjelmakauden aikana.

Terveysvalvonnassa tarkastusten yleisin seuraamus vuonna 2025 oli ohjaus ja neuvonta, joita annettiin yhteensä 378 tarkastuksen yhteydessä. Kehotuksia annettiin 127 tarkastuksella, ja lisäksi annettiin neljä määräystä. Kehotuksiin johtaneiden tarkastusten osuus vastasi valtakunnallista tasoa.

Eläinlääkintähuolto

Eläinlääkintähuollon lakisääteiset tehtävät hoidettiin yhteistoiminta-alueella. Valtakunnallisten eläinlääkäripalvelujen saatavuustavoitteiden arvioidaan täyttyneen.

Eläinlääkintähuollon valvonnassa on ollut vuoden 2025 aikana merkittävää resurssivajetta. Kaikkia virkoja ei ole saatu täytettyä yrityksistä huolimatta, minkä vuoksi valvonta on jouduttu ensisijaisesti kohdentamaan akuuttisiin valvontatarpeisiin.

Eläinlääkäripalveluiden suoritemäärä on kasvanut 3,8 % vuoteen 2024 verrattuna. Tuotantoeläinten sairasmatkat ovat lisääntyneet 5,2 % ja pieneläinvastaanotot 2,6 % edellisvuoteen verrattuna.

Toiminnan kehittämistarpeet

Valvonnan kannalta on olennaista, että kaikki kolme valvontaeläinlääkäri virkaa saadaan täytettyä, jotta valvontatehtävät sekä elintarvikevalvonnan alkutuotanto- ja laitosvalvonta voidaan turvata. Kaikki valvontaeläinlääkäri virat saatiin täytettyä tammikuussa 2026.

Eläinlääkäripalveluissa on edelleen tarve vahvistaa työnantajan vetovoimaa, jotta kunnaneläinlääkäri virat ja sijaisuudet saadaan täytettyä. Kokkolan eläinlääkäri vastaanotolle on perustettu toinen klinikkaeläinhoitajan toimi, joka täytetään vuoden 2026 alussa.

Liite A § 6 Valvontasuunnitelman toteutuman arviointiraportti 2025

Terveysvalvonnan johtaja

Ympäristöterveyslautakunta päättää merkitä vuoden 2025 valvontasuunnitelman arvioinnin tiedoksi.

Päätös

Miljöhälsovårdens tillsynsenheter ska årligen utvärdera genomförandet av sin tillsynsplan. Den utvärdering av tillsynsplanens genomförande som behandlats i nämnden lämnas via VYHA (förvaltningssystemet för uppgifter om miljöhälsovårdens tillsynsenheter) till Tillstånds- och tillsynsverket (LVV) samt Livsmedelsverket.

Vid utvärderingen av tillsynsplanens genomförande ska man beakta omfattningen av den planerade verksamheten och inspektionerna, antalet inspektioner och prover, inkomsterna från tillsynen och hur de har fördelats, resurserna och samarbetsområdets funktionalitet, utvecklingsbehov i verksamheten samt eventuella verksamhetsgranskningar.

Utvärderingen av tillsynsplanens genomförande används för att utveckla miljöhälsovårdens tillsyn, säkerställa tillsynens funktion och för att utarbeta nya planer. Tillsynsplanen omfattar planer enligt livsmedelslagen (297/2021), hälsoskyddslagen (763/1994), tobakslagen (549/2016) och veterinärvårdslagen (765/2009, nuvarande lag 285/2023).

Miljöhälsovårdsnämnden godkände den 11.12.2024 § 51 miljöhälsovårdens tillsynsplan för Mellersta Österbotten för åren 2025–2028.

Av de inspektioner som ingår i miljöhälsovårdens tillsynsplan har 88 % genomförts. De planerade provtagningarna har genomförts enligt tillsynsplanen. Tillsynsplanen följer de inspektionsfrekvenser som de centrala myndigheterna (Livsmedelsverket och Valvira) rekommenderar för tillsynsobjekt. Avvikelse har gjorts endast på basis av objektspecifika riskbedömningar.

Hälsoskyddstillsyn

Inom hälsoskyddstillsynen var genomförandegraden av tillsynsplanen 90 %. Tyngdpunktsområdena inom livsmedelstillsynen genomfördes planenligt. Under året genomfördes två projekt inom livsmedelstillsynen: temperaturövervakning av kylutrustning samt övervakning av förekomsten gluten i pizzor som marknadsförs som glutenfria.

Inom hälsoskydds- och tobaksövervakningen genomfördes tyngdpunkterna delvis, och deras genomförande fortsätter under hela tillsynsprogramperioden.

År 2025 var den vanligaste åtgärden efter inspektion inom hälsoskyddstillsynen handledning och rådgivning, vilket gavs i samband med totalt 378 inspektioner. Uppmaningar gavs vid 127 inspektioner, och dessutom utfärdades fyra förelägganden. Andelen inspektioner som ledde till uppmaningar motsvarade den nationella nivån.

Veterinärvård

De lagstadgade uppgifterna inom veterinärvården sköttes inom samarbetsområdet. De nationella målen för tillgången till veterinärtjänster bedöms ha uppnåtts.

Inom veterinärvårdens tillsyn förekom år 2025 en betydande resursbrist. Alla tjänster har inte kunnat tillsättas trots rekryteringsförsök, vilket lett till att tillsynen i första hand har behövt riktas till akuta tillsynsbehov.

Mängden utförda prestationer inom veterinärtjänsterna ökade med 3,8 % jämfört med 2024. Sjukbesöken för produktionsdjur ökade med 5,2 %, och mottagningsbesöken för smådjur ökade med 2,6 % jämfört med föregående år.

Utvecklingsbehov

För tillsynens del är det viktigt att alla tre tjänster som tillsynsveterinär kan tillsättas, så att tillsynsuppgifterna samt primärproduktionens och anläggningarnas livsmedelstillsyn kan tryggas. Alla tjänster som tillsynsveterinär är besatta i fr.o.m. januari 2026.

Inom veterinärtjänsterna finns fortfarande behov av att stärka arbetsgivarens dragningskraft för att säkerställa att kommunalveterinärernas tjänster och vikariat kan besättas. En andra befattning som klinikdjurskötare vid veterinärmottagningen i Karleby har grundats och tillsätts i början av 2026.

Bilaga A § 6 Utvärderingsrapport över genomförandet av
tillsynsplanen 2025

Direktören för hälsoövervakningen

Miljöhälsovårdsnämnden besluter att anteckna utvärderingen av tillsynsplanen 2025 till kännedom.

Beslut